

KULTURSKOLAN MITT I BYN

LANDET RUNT Strömsunds kommun är den sjätte största i Sverige. Glesbygdsvärldigheten ger förutsättningarna för kulturskolan – men inte alltid som man tror. Den har blivit bredare och avgiftsfri, och spelar en självklar roll i kommunen och kulturlivet.

text & foto David Berjlund

E45:AN FRÅN ÖSTERSUND korsar Indalsälven och leder upp på höga viddar, med byar som smycken i överändan av slutande åkrar. Landskapet har långa linjer. Jag korsar gränsen till Strömsunds kommun, och kör sedan drygt fem mil till innan jag kommer till orten med samma namn. Därifrån kan man fortsätta runt 18 mil till, norrut, och fortfarande vara i kommunen, som alltså är ungefär lika lång som sträckan mellan Stockholm och Mjölby. Sven-Gösta Näslund →

Sven-Gösta Näslund: »Det är fantastiskt att politiblera gjorde oss gratis.»

möter mig vid en mack – även på en liten ort kan gatunätet vara krångligt, så han visar vägen till den gula träskolan som är kulturskolans högkvarter.

SVEN-GÖSTA HAR JOBBAT i verksamheten sedan slutet av 1970-talet, nu är han både pedagog och verksamhetsledare, på 20 procent. En del entusiasistik guide: när han säger att han nästan alltid jobbar med ett leende verkar det helt rimligt. Han visar stolt lokalerna – ljusa, stora, luftiga och dämpade på riktigt – och beskriver ökat samarbete med grundskolan och en vilja att satsa från kommunens sida. Tydligast syns den kanske i breddningen av kurserna, och att man gör de kulturskolans avgiftsfria för snart fyra år sedan.

– Vi har haft en stark utveckling sedan dess, och att det är gratis gör ju att vi också kan ta emot de ensamkommande flyktingbarn som kommit. En del har aldrig hållit ett instrument, men de vill, de är motiverade.

Största ämnen är instrument som piano och gitarr, och sång, men breddningen pågår.

– Vi driver ett bildkonstprojekt med statliga pengar, för att nå nya målgrupper. Våra nya ämnen, dans, drama, foto och film, har också lockat nya elever, och gjort att vi har fler från högstadiet.

Tonåringarna tenderar annars att sluta, gynnasterna i verksamheten är bara ett tjugotal. Men totalt, från årskurs tre och uppåt, är det drygt 400 elever i verksamheten. En i kommun med drygt tusen grundskoleelever. Och det är en blandad skara, säger Sven-Gösta, inte bara barn med kulturambitiösa föräldrar.

»Här är det bättre om lärarna är dåliga på sju instrument än bra på två. Ta Kyrktåsjö, dit kan vi bara skicka en lärare, som då måste kunna flera instrument tillräckligt för att kunna undervisa i dem«

SVEN-GÖSTA NÄSLUND

Strömsunds kulturskola

- Strömsunds kommun har 11735 invånare (2016) och täcker 11780 kvadratkilometer. Kommunalkatten är 35:70.
- Musikskolan bytte namn till kulturskola 2012.
- 2013 beslutade kommunen – i total politisk enighet – att göra kulturskolan avgiftsfri, och att barn från och med årskurs tre skulle kunna välja två ämneskurser.
- 2014 började en tydlig breddning av ämnesinnehållet, med start av dansverksamhet, hösten 2016 startade man kurser i foto & film, och i drama. Sedan tidigare finns kurser i sång och instrument – dock inte blockflöje.
- Kulturskolan har 526 deltagande i ämneskurser, en del går två kurser, totalt är det 406 elever, från årskurs tre och uppåt.
- Arrangerar i samarbete med skolan danslek för alla barn i förskoleklasser, och musiklek för alla årskurs två.
- I praktiken finns ingen kö till ämneskurserna.
- Kulturskolan har 8,3 lärartjänster, varav 0,8 säljs till grundskolan. Alla lärare utom två jobbar heltid.
- Budget för 2017: 4,5 miljoner.

– Många gamla elever säger att det var kulturskolan som gjorde att de orkade genom grundskolan.

De har projekt med spädbarnsrytmik också, och möter alla kommunens elever, i både förskoleklass och tvåan, och nu planerar de en turné med instrumentdemonstration på skolorna. Man räknar med kulturskolan i Strömsund, på karneval och andra festligheter, eller som medverkande på företags och organisationers arrangemang.

– Några veckor varje år ställer vi in alla lektioner och spelar på äldreboenden och skolor, så vi syns och hörs. En kulturskola mitt i byn, alltså.

Eller i byarna.

Det här är glesbygd, till var och en av kommunens 11 781 kvadratkilometer finns en invånare, ungefär. Ungefär en tredjedel bor i själva Strömsund, Sven-Gösta själv och några hundra till bor i Hoting, fem mil åt nordost, drygt tusen i Hammedal och hälften så många i Baek. Vid norska gränsen i nordväst ligger Gäddede, med runt 400 invånare. Kulturskolan finns på alla de

Kulturskolans huvudbyggnad i Strömsund.

Den gruppen dyker precis upp. Anowar, igen, tillsammans med Isak Johannesson, David Ringbert och Zakris Sjödin, fyra mellanstadieklappar som snart ställer vid varsin marschtrumma.

– Hörni, vi ska köra motocrossmarschen idag, men vi börjar med en lite annan grej, säger Börje, och ritar upp noter och paus-tecken på whiteboardtavlan. Han visar »spela take-teke« och pojkarne spelar. Det är lite knepigt att både hålla pulsen och lyssna in varann, några gånger blir det för många slag.

– Take-teke pa-us, säger Börje, rytmiskt.

– Take-teki mouse, säger Anowar och skrattar.

Pojkarna bor inne i eller ganska nära Strömsund, ett par av dem har bara spelat sedan i höstas, alla gör det för att det är roligt. Och vad är roll-gas? Isak funderar.

– Att spela ihop. Fast trum-set är också kul.

– Då är det mer att slå på, kommenterar Anowar glatt.

STRÖMSUNDS kommun är verkligen glesbygd. Hur präglar det kulturlivet? Tja, det är nog mindre klassisk musik här än i större stad, säger Börje. Mer folkmusik, och mindre folk – för få för att kunna ha orkestrar.

– Det är inte lätt att locka folk till kulturrenemang här, säger Sven-Gösta.

– Vi är få, ganska utspridda, och så saknas vänner. Det finns bio, och lästestern kommer ibland, men jag tänker att kulturskolan är en botten för kulturlivet här. En baskultur som resten kan utgå från.

Kvadratkilometerna ligger där de ligger, men antalet invånare och arbetstillfällen i Strömsund har minskat länge. Det skulle inte behövas så jättemycket för att vända det, tror Sven-Gösta, men som det nu är betyder det också att kommunen får in allt mindre skattepengar.

– Därför är det ju fantastiskt att de gjorde oss gratis. Och jag tror de gjorde rätt, för folk som ändå flyttar in vill ha sånt också. Och vi tycker att vi gör skillnad. #